

Hbtq-personers rättigheter i Sverige

Den här broschyren är till för dig som är ung hbtq-person och som nyligen har kommit till Sverige. Hbtq-personer är homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera personer. I broschyren finns information om vilka rättigheter du har som hbtq-person i Sverige. Längst bak finns en lista på organisationer, myndigheter och webbplatser där du kan få mer information, hjälp och stöd.

Lagarna i Sverige utgår från FN:s deklara- tion om de mänskliga rättigheterna. Det betyder att alla människor är lika mycket värda och ska ha samma rättigheter. Ingen får hota dig, slå dig eller behandla dig sämre för att du är homosexuell, bisexuell, transperson eller queer.

Att söka asyl

Om du är förföljd i ditt hemland för att du är hbtq-person har du rätt att söka asyl i Sverige på grund av det. Det är viktigt att du så tidigt som möjligt i asylprocessen berättar om varför du söker asyl och vad som hänt eller vad du är rädd för ska hända dig i landet du kommer från. Asyl kan man söka vid landsgränsen eller vid Migrationsverket.

Om du söker asyl i Sverige på grund av att du är förföljd som hbtq-person kan du kontakta nätverket RFSL Newcomers för att få hjälp och stöd i asylprocessen.

Kärlek och relationer

Du har rätt att älska vem du vill och leva som den du är. Om du är tillsammans med någon av samma kön som du har ni rätt att visa er kärlek öppet. Om du är över 18 år får du gifta dig med vem du vill oavsett kön. I Sverige finns många hbtq-personer som är föräldrar och du har till exempel rätt att genomgå fertilitetsbehandling eller ansöka om adoption på liknande sätt som andra.

Att ha sex

Så länge alla inblandade vill ha sex får du ha sex med vem du vill oavsett om ni är av samma kön eller inte. En som är över 15 år får inte ha sex med någon som är under 15 år. Det är olagligt. Däremot är det lagligt om personer som är under 15 år har sex med varandra, om de vill det.

När du utbildar dig

I skolan och på universitet har du rätt att vara dig själv och känna dig trygg. Ingen, varken lärare eller andra elever, får behandla dig dåligt, prata negativt om dig på grund av din sexualitet, din könsidentitet eller ditt könsuttryck eller prata negativt om hbtq-personer.

När du arbetar

Precis som i skolan har du rätt att vara dig själv och känna dig trygg på din arbetsplats, din praktikplats och när du söker arbete. Ingen kollega eller chef får kommentera din sexualitet, din könsidentitet eller ditt könsuttryck på ett negativt sätt, eller prata illa om homosexuella, bisexuella, transpersoner eller queera personer.

Om du söker sjukvård

Din sexualitet, din könsidentitet eller ditt könsuttryck får inte påverka vilken vård du får eller hur du blir behandlad av sjukvårdspersonal. Du ska bemötas med respekt och dina problem ska tas på allvar. Alla som arbetar i vården har tystnadsplikt. Det betyder att de inte får berätta något de fått veta om dig för någon annan än de som arbetar med att hjälpa dig, alltså annan sjukvårdspersonal som ger dig behandling. De får inte berätta något som du inte vill för din familj, släkt eller vänner. Däremot är de skyldiga att göra en anmälan till socialnämnden om de misstänker att en person under 18 år till exempel blir utsatt för våld eller övergrepp i hemmet.

Att testa sig för sexuellt överförbara infektioner (STI) och hiv/aids är gratis för alla i Sverige.

För dig som är ung finns ungdomsmottagningar. Hit kan du gå om du har frågor om kroppen, om sex och relationer eller om du mår dåligt och behöver prata med någon. Till ungdomsmottagningen kan du gå från att du är 13 år till att du är mellan 20 och 25 år. På webbplatsen www.umo.se hittar du kontaktuppgifter till närmaste ungdomsmottagning. Där finns också mycket information om kroppen, sex och relationer samt möjligheter att ställa frågor anonymt.

För transpersoner som vill förändra kroppen och juridiskt kön

Om du vill ändra din kropp så att den bättre passar din könsidentitet kan du få hjälp från sjukvården i form av kirurgi och hormonbehandling. Då måste du först genomgå en könsidentitetsutredning. Utredningen handlar framförallt om att prata om hur du ser på din egen könsidentitet. Du har rätt att genomgå en utredning oavsett var i Sverige du bor. För att få komma till en mottagning som gör könsidentitetsutredningar gäller olika regler beroende på var du bor. På många orter behöver du en remiss från allmänpsykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri (BUP). På andra orter kan din ungdomsmottagning eller husläkare skriva remissen. Vissa orter tar även emot egenremiss, alltså att du söker själv genom att fylla i en blankett. Du behöver vara folkbokförd i Sverige för att påbörja en könsidentitetsutredning men du behöver

inte vara svensk medborgare. Du kan påbörja en könsidentitetsutredning om du är under 18 år men för viss behandling samt för att byta juridiskt kön måste du ha fyllt 18. Du har rätt till vård även om dina vårdnadshavare inte vill det. Om du redan har påbörjat behandling i ett annat land än Sverige ska sjukvården här hjälpa dig.

Om du vill byta förnamn för att till exempel få ett namn som stämmer med det kön du känner dig som kan du göra det utan att få en diagnos eller att ta kontakt med vården. För att få ett nytt namn registrerat i dina identitetshandlingar så kontaktar du Skatteverket.

Socialtjänst och boende

Socialtjänst finns i varje kommun i Sverige. Socialtjänsten kan i vissa fall hjälpa till med boende, arbete och ekonomi. Precis som i alla andra sammanhang har du rätt att bli behandlad med respekt i kontakt med socialtjänsten. De får inte behandla dig dåligt på grund av, eller ifrågasätta, din sexualitet, din könsidentitet eller ditt könsuttryck.

Om du bor på ett hem som ordnats av socialtjänsten eller av Migrationsverket har de och personalen på boendet ett ansvar för att du ska må bra och känna dig trygg där du bor. Om du inte känner dig trygg på det boende som du fått av Migrationsverket är det viktigt att du meddelar Inspektionen för vård och omsorg (IVO) så att de kan hjälpa dig. Deras uppgift är att se till att socialtjänsten följer de lagar och bestämmelser som finns och att de ger en så bra behandling som möjligt.

Internet och sociala medier

På internet gäller samma regler som i resten av samhället. Det betyder att ingen får kränka, trakassera, hota eller sexuellt trakassera dig på nätet. Ingen får skriva nedsättande saker om dig eller din sexualitet. De får inte heller skriva negativa saker om dig för att du är transperson. Ingen får hota dig, få dig att göra sexuella handlingar eller skicka bilder på dig mot din vilja. De får inte heller själva skicka ovälkomna bilder till dig. Om du utsätts kan du anmäla det till polisen.

Här kan du få hjälp

Hbtq-mötesplatser

Newcomers Youth

Newcomers Youth är en verksamhet som riktar sig till unga nyanlända hbtqi-personer och unga hbtqi-personer som ska eller har sökt asyl mellan 15 och 25 år. De erbjuder juridisk rådgivning, trygga mötesplatser och skapande-workshops. Newcomers Youth drivs av ungdomsorganisationen RFSL Ungdom. För dig som är över 25 år finns verksamheten

RFSL Newcomers som drivs av RFSL. Både RFSL och RFSL ungdom är ideella hbtqi-organisationer.

www.newcomersyouth.se

www.rfsl.se/medlem/asyl

Transammans - förbundet för transpersoner och närstående

Transammans är ett nationellt förbund för transpersoner och närstående. Transammans har inga åldersgränser. De är allra mest aktiva på sina sociala medier men de har också mötesplatser och aktiviteter på flera ställen i Sverige.

www.transammans.se

Tips och hjälp för att må bra

Vårdguiden - för frågor om sjukvården

På webbplatsen 1177.se Vårdguiden finns information om sjukvården i Sverige samlad. Där står hur sjukvården fungerar, vilka rättigheter du har och var du ska vända dig för olika problem. Där finns också information om vad du kan göra om du känner att du inte fått den vård du har rätt till eller om du har blivit dåligt behandlad i sjukvården.

www.1177.se/Other-languages/

Youmo.se

Youmo.se är en sajt för dig som är 13 till 20 år. Här finns information om kroppen, sex och hälsa. Du kan också läsa om jämställdhet, dina rättigheter och hur du kan få hjälp

att må bra. På Youmo kan du se bilder och filmer och läsa på arabiska, dari, somaliska, svenska eller tigrinska. Du kan också hitta kontaktuppgifter till alla Sveriges ungdomsmotagningar.

www.youmo.se

Transformering.se

På hemsidan transformering.se kan du läsa mer om vård för transpersoner. Sidan drivs av föreningarna RFSL och RFSL Ungdom. Där hittar du information om vilka regler som gäller och du får tips och råd om frågor som rör transpersoner.

www.transformering.se

Pegasus - för dig som har sex mot ersättning

Har du erfarenheter av att ha sex mot ersättning och har funderingar kring det kan du kontakta Pegasus för att få information och stöd. Sex mot ersättning betyder att få något i utbyte för att ha sex, till exempel pengar, droger, alkohol, bostad och andra saker. Pegasus är en hemsida och en chatt som drivs av föreningen RFSL Ungdom, som är RFSL:s ungdomsorganisation. Pegasus vänder sig till hbtqi-personer som är 15–25 år.

www.pegasus.se

HIV-Sverige

Hiv-Sverige är en ideell förening som arbetar med att förbättra livsvillkoren för personer som lever med hiv.

www.hiv-sverige.se

Information och stöd i asylprocessen

Migrationsverket

Migrationsverket är en statlig myndighet som har hand om ansökningar från personer som vill bosätta sig i Sverige, komma på besök, söka skydd undan förföljelse eller få svenskt medborgarskap. Här hittar du information som riktar sig till hbtq-personer som söker asyl.

www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-dig-som-ar-hbtq-person-och-soker-asyl.html

Flyktinggruppernas Riksråd (FARR)

Farr är en förening för både personer och grupper som arbetar för att stärka asylrätten. Här finns också råd till dig som söker asyl.

www.farr.se

Asylrättscentrum

Asylrättscentrum är en ideell förening. Du kan vända dig till Asylrättscentrum om du har frågor om asylprocessen och ditt ärende. I vissa fall kan de även företräda dig som ombud i ditt ärende. Asylrättscentrum möter ofta personer som behövt fly på grund av hemlandets syn på deras sexuella läggning, könsöverskridande identitet eller könsuttryck.

www.sweref.org

Om du blivit dåligt behandlad

Polisen

Trakasserier, sexuella kränkningar, hot och våld ska också anmälas till polisen eftersom det är brott. Om du har blivit utsatt på grund av din sexualitet eller för att du är transperson kallas det hatbrott och ska ge ett hårdare straff.

www.polisen.se

Socialtjänsten

Behöver du lämna din familj eller din partner för att de hotar dig, slår dig eller på annat sätt behandlar dig dåligt kan du få hjälp med ett skyddat boende från socialtjän-

ten. Socialtjänsten är en offentligt finansierad verksamhet. Kontaktuppgifter till socialtjänsten finns på din kommuns hemsida. Du kan också hitta kontaktuppgifter här:

www.kollpasoc.se

Diskrimineringsombudsmannen (DO)

I skolan, i arbetslivet, i sjukvården och annan offentlig verksamhet är det förbjudet enligt diskrimineringslagen att utsätta dig för trakasserier, kränkningar, sexuella kränkningar, hot och våld på grund av din sexualitet, din könsidentitet och ditt könsuttryck. DO är den myndighet som ska se till att diskrimineringslagen följs. Om du har frågor om diskriminering kontaktar du diskrimineringsombudsmannen.

www.do.se

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Hit kan du vända dig om du har blivit dåligt behandlad i sjukvården eller av socialtjänsten. IVO är en statlig myndighet.

www.ivo.se

RFSL Stödmottagning

Stödmottagningen finns för dig som är hbtqi-person och har utsatts för trakasserier, hot eller våld. Hit kan du vända dig för att få prata med någon och få stöd och hjälp om du blivit utsatt för hot, våld eller sexuellt tvång. Även närståen-

de och vänner till våldsutsatta hbtqi-personer kan höra av sig. Stödmottagningen drivs av den ideella föreningen RFSL www.rfsl.se/verksamhet/stod/rfsl-stodmottagning/

Tjej- eller ungdomsjourer

Om din familj eller din partner behandlar dig dåligt på grund av din sexualitet, din könsidentitet eller ditt könsuttryck kan du få hjälp och stöd från socialtjänsten och ungdomsjourer. Ungdomsjourer finns på olika ställen runt om i landet och kan hjälpa dig i kontakt med t.ex. polisen, socialtjänsten eller vården. En del är enbart inriktade på att hjälpa tjejer och en del har särskild kunskap om just homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera personer. Unizon samlar alla jourer och hjälper dig komma i kontakt med rätt jour.

www.unizon.se

Fackförbund - för stöd i arbetslivet

Om du blivit utsatt för dålig behandling på arbetsplatsen eller när du sökt ett jobb kan du få stöd och hjälp från ett fackförbund. Fackförbunden finns till för att hjälpa sina medlemmar så att de blir bra behandlade i arbetslivet. De kan också hjälpa dig om du vill anmäla något som hänt till Diskrimineringsombudsmannen eller polisen.

www.fackforbund.com

SVENSKA

Beställ eller ladda ner materialet på:

www.mucf.se/publikationer

Text: MUCF och RFSL

Foto: White Box Studios

Grafisk form: Strawberry Lake

Tryck: Tryckservice i Ängelholm AB

Kontakt: Myndigheten för

ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Box 206, 351 05 Växjö

Telefon: 010-160 10 00

www.mucf.se

© 2021 Myndigheten för
ungdoms- och civilsamhällesfrågor

 RFSL Ungdom

 RFSL

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor